

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Qvaestio LXVI. De sacramento baptismi quantum ad ea, quæ ad ipsum
pertinent.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

necessarius est ad iter : hoc autem non est simpliciter necessarium ad finem . Primo igitur modo necessitatis , sunt tria sacramenta necessaria : duo quidem personarum singulari : baptismus quidem simpliciter & absolute : poenitentia autem supposito peccato mortali post baptismum : sacramentum autem ordinis est necessarium ecclesiae : quia ubi non est gubernator , populos corrumpet , ut dicitur Proverborum II . Sed secundo modo sunt necessaria alia sacramenta : nam confirmatio quodammodo perficit baptismum , extrema unctio poenitentiam : matrimonium vero , ecclesiae multitudinem per propagationem conservat .

AD PRIMVM ergo dicendum , quod ad hoc , quod aliquid non sit superfluum , sufficit quod sit necessarium primo vel secundo modo , & sic sunt necessaria omnia sacramenta , sicut dictum est . *

AD SECVNDVM dicendum , quod illud verbum Domini est intelligendum de spirituali manducatione , & non de sola sacramentali , ut Augu . * exponit super Ioann .

AD TERTIVM dicendum , quod licet omnium sacramentorum contemptus sit saluti contrarius ; non tamen est contemptus sacramenti , ex hoc quod aliquis non curat accipere sacramentum , quod non est de necessitate salutis : alioquin omnes qui non accipiunt ordinem , & qui non contrahunt matrimonium , contemnerent huiusmodi sacramenta ,

Super Questionis sexagesima sexta , articulum primum .

QVAESTIO LXVI.

De pertinentibus ad sacramentum baptismi , in duodecim articulis diuisa .

Titulus ut sonat sumendus est . In corpore duo sunt . Primo distinguuntur tria considerabilia in baptismo , deinde singula singulim manifestantur aperiendo eorum quodlibet . Et primum quidem clare patet in litera . De secundo autem duo volumus , scilicet res & sacramentum , & res tantum , in calce corporis articuli patet . Primum vero , scilicet , sacramentum tantum habet aliquid manifestum , scilicet quod est exterius quoddam sensibile signum interioris effectus : quod etiam probatur , quia haec est ratio sacramenti . Habet autem aliquid ambiguum , an scilicet hoc exterius sensibile sit ipsa aqua , an ablutio . Et est ratio dubia , quia ambo haec sensibilia inveniuntur materialiter concurrere , & necessario exigi ad baptismum , nam neque aqua sine ablutione , neque ablutio sine aqua ad baptismum sufficeret ex parte materiae . Et propter ea relictus auctor pri-

DEINDE considerandum est , de singulis sacramentis in speciali . Et primo , de baptismo . Secundo , de confirmatione . Tertio , de eucharistia . Quarto , de poenitentia . Quinto , de extrema unctio . Sexto , de ordine . Septimo , de matrimonio .

Circa primum occurrit duplex consideratio . Prima , de ipso baptismo . Secunda , de preparatorijs ad baptismum .

Circa primum quatuor consideranda occurrunt . Primo , de his quae pertinent ad sacramentum baptismi . Secundo , de ministro huius sacramenti . Tertio , de recipientibus hoc sacramentum . Quarto , de effectu huius sacramenti .

CIRCA primum quaeruntur duodecim .

¶ Primo , Quid sit baptismus , vtrum scilicet sit ablutio .

¶ Secundo , de institutione huius sacramenti .

¶ Tertio , vtrum aqua sit propria materia huius sacramenti .

¶ Quarto , vtrum requiratur aqua simplex .

¶ Quinto , vtrum haec sit conueniens forma huius sacramenti ,

A Ego te baptizo in nomine Patris , & Filij , & Spiritus sancti .

¶ Sexto , vtrum sub hac forma possit aliquis baptizari , Ego te baptizo in nomine Christi .

¶ Septimo , vtrum immersio sit de necessitate baptismi .

¶ Octavo , vtrum requiratur tria immersio .

¶ Nono , vtrum baptismus possit iterari .

¶ Decimo , de ritu baptismi .

¶ Undecimo , de distinctione baptismatum .

¶ Duodecimo , de comparatione baptismatum .

ARTICVLVS PRIMVS .

Vtrum baptismus sit ipsa ablutio .

AD PRIMVM sic procedit . Videtur quod baptismus non sit ipsa ablutio . Ablutio enim corporalis transit : baptismus autem permanet . ergo baptismus non est ipsa ablutio , sed potius regeneratio , & sigillum , & custodia , & illuminatio , ut Damasc . * dicit in 4 . lib .

¶ 2 Præter Hugo de sancto Victore dicit , quod baptismus est aqua diluendis criminibus sanctificata per verbum Dei : aqua autem non est ipsa ablutio , sed ablutio est quidam usus aquae . ergo &c .

¶ 3 Præter Aug . dicit super Ioann . Accedit verbum ad elementum , & fit sacramentum : elementum autem est ipsa aqua in sacramento baptismi . ergo baptismus est ipsa aqua , non autem ablutio .

SED CONTRA est , quod dicitur Eccles . 35 . Qui baptizatur a mortuo , & iterum tangit mortuum , quid proficit lauatio eius ? videtur ergo quod baptismus sit ipsa ablutio siue lauatio .

RESPON . Dicendum , quod in sacramento baptismi est tria consideranda , aliquid scilicet quod est sacramentum tantum , aliquid autem quod est res & sacramentum , aliquid vero quod est res tantum . Sacramentum tantum est aliquid visibile exterius existens , quod scilicet est signum interioris effectus : hoc enim pertinet ad rationem sacramenti : exterius autem suppositum sensui , est & ipsa aqua , & eius usus . quod est ablutio . quidam ergo existimauerunt , quod ipsa aqua sit sacramentum , quod quidem sonare videntur verba Hugo . * de sancto Victore . Nam ipse in communi definitione sacramenti dicit , quod

mo opinionem quae videtur Hugonis , quod est aqua , & reprehendit ipsam tali ratione : Vbi perficitur sanctificatio , ibi perficitur sacramentum : sed in aqua non perficitur sanctificatio , ergo in aqua non perficitur sacramentum . Maior probatur : quia sacramenta nouae legis sanctificationem operantur . Deinde approbat opinionem Magistri sententiarum , scilicet quod baptismus est ablutio , quae sic probat . In aqua baptismali est quaedam sanctificationis virtus instrumentalis , non permanens , sed fluens in hominem , qui est vera sanctificationis subiectum . ergo sacramentum perficitur in applicatione aquae ad hominem , quae est ablutio .

¶ Circa hanc partem dubium occurrit de vigore , ac veritate huius processus , seu rationis : quia si maior illa est vera , scilicet , ibi perficitur sacramentum ubi perficitur sanctificatio , & propterea inferitur , in aqua non perficitur sacramentum : quia in illa non perficitur sanctificatio (non enim aqua per baptismum sanctificatur) eadem ratione potest inferri , quod ablutio non est sacramentum , quia in ea non perficitur sanctificatio : ablutio enim non sanctificatur per baptismum , sed homo qui ablutur .

¶ Ad hoc dicitur , quod maior quidem est vera : sed diuersa ratio subditorum , scilicet aquae & ablutio nis , facit , ut recte inferatur , aquam non esse sacramentum , & non teneat illatio de ablutio : aqua enim & ablutio differunt in hoc , quod aqua est res permanens , ablutio vero est res successiva . Et quia vniuersum quod est in aliquo secundum modum recipientis , ideo consequenter differunt in modo sanctificationis . Nam si in aqua perficeretur sanctificatio , sequeretur quod aqua esset sancta : quae est in se quoddam permanens , ac per hoc pro seipsa sanctificatur .

4. d. 3. ar. 1. & 4. con. c. 60.

li. 4. c. 10. circa med. Hug. li. 2. de sacri. in pa. 6. c. 2. in prin.

Trac. 86. in Io. post me. 10. 9.

Postea in ar. 2. & loco ibi citato .

In cor. 11.

Trac. 86. 97.

11. q. 1. 2. & 3. q. 1.

3. ar. 1.

11. q. 1.

reut. Si vero ponitur quod in ablutione perficitur sanctificatio, non sequitur quod ipsa ablutio fiat ex huiusmodi sanctificatione sancta; quia ablutio non est sui ipsius, sed abluat nec est in seipso, sed in abluto, ac per hoc, non ea ratione sanctificationem for- titur, ut sui ipsius sit, sed ut abluat sit: hoc est, ut ablutus sanctificetur per ipsam de- ferentem sanctifica- tionem in ablutum. Et (ut vno verbo dica- tur) quia ablutio im- portat terminum, qui abluatur, perficitur sanctificationem in ablu- tione intelligitur se- cundum suum termi- num, seu in inclusio termino: quod de a- qua non potest intel- ligi: quia significat re- permanentem, & no- rem transeuntem in alium, sicut est ablu- tio. Vnde & in litera probatur, ablutione & non aquam esse sacramentum; quia virtus instrumentalis ibi existens est quedam sanctitas fluens in hominem, qui baptizatur: fluens autem non est aqua, sed ablutio.

li. 4. dist. 3. in prin.

q. 63. a. 6. loco citato in arg.

Cap. 3. eccl. hier. no. pro. cal. a. prin.

eodem loco nunc dicto.

eod. c. prae- dicto, parum a princ. In corp. ar.

est materiale elementum, & in definitione baptismi dicit, quod est aqua: sed hoc non videtur esse verum: cum enim sacramenta nouae legis sanctificationem quandam operentur, ibi perficitur sacramentum, vbi perficitur sanctificatio. In aqua autem perficitur sanctificatio, sed est ibi quaedam sanctificationis virtus instrumentalis, non permanens, sed fluens in hominem, qui est vera sanctificationis subiectum: & ideo sacramentum non perficitur in ipsa aqua, sed in applica- tione aquae ad hominem, quae est ablutio: & ideo Magister* in 3. dist. 4. senten. dicit, quod baptismus est ablutio corporis exterior, facta sub forma praescripta verborum. Res autem & sacramentum, est character baptismalis, qui est res significata per exteriorem ablutionem, & est signum sacra- mentale interioris iustificatio- nis, quae est res tantum huius sa- cramenti, scilicet significata & non significans.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod id, quod est sacramentum tantum in baptismo, transit: per- manet autem & id, quod est sa- cramentum & res, scilicet cha- racter, & id, quod est res tantum, scilicet interior iustificatio: sed

character permanet indelebiter, ut sup. dictum est, * iustificatio autem permanet, sed amissibiliter. ¶ Damasc. ergo baptismum definiuit, non quantum ad id, quod exterius agitur, quod est sacramentum tantum: sed quantum ad id, quod est interius. vnde posuit duo pertinentia ad characterem, scilicet sigillum & custodiam, in quantum ipse character, qui sigillum dicitur, quantum est de se, custodit animam in bono: duo etiam posuit pertinentia ad vltimam rem sacramenti, scilicet regenerationem, quae ad hoc pertinet, quod per baptismum homo inchoat nouam vitam iustitiae, & illuminationem, quae pertinet specialiter ad fidem, per quam homo spirituales vi- tam accepit, secundum illud Abac. 2. Iustus ex fide viuit. Baptismus autem est quaedam fidei protestatio: vnde dicitur fidei sacramentum: & similiter Dion. baptismum definiuit per ordinem ad alia sacramen- ta, dicens 2. c. eccl. hierar. quod est quoddam prin- cipium sanctissimorum mandatorum sacrae actio- nis, ad eorum susceptiuam opportunitatem, for- mans nostros animales habitus. Et iterum* in ordi- ne ad caelestem gloriam, quae est vltimus finis sacra- mentorum, cum subdit, ad super caelestis quietis a- nagogen, nostrum iter faciens. & iterum quantum ad principium spiritualis vitae, per hoc quod subdit, ¶ sacra & diuinitatis nra regenerationis traditio.

AD SECVNDVM dicendum, quod sicut dictum est, * opinionem Hugonis de sancto Victore, in hac parte sequi non oportet: potest tamen verifi- cari, ut baptismus dicatur esse aqua: quia aqua est materiale baptismi principium, & sic erit praedica- tio per causam.

AD TERTIVM dicendum, quod accedente ver- bo ad elementum, fit sacramentum, non quidem in ipso elemento, sed in homine, cui adhibetur ele- mentum per vsum ablutionis: & hoc etiam signat verbum, quod accedit ad elementum, cum dicitur Ego te baptizo &c.

ARTICVLVS II.

¶ Vtrum baptismus fuerit institutus post Christi passionem.

¶ Super Quaestione sexagesima sexta, Articulum secundum.

AD SECVNDVM sic procedit. ¶ Videt quod baptismus fue- rit institutus post Christi passio- nem. Causa enim praecedat effe- ctum: sed passio Christi operata in sacramentis nouae legis, ergo passio Christi praecedat institutio- nem sacramentorum nouae leg- is, & praecipue intentionem ba- ptismi, cum Apost. dicat Ro. 6. Quicumque baptizati sumus in Christo Iesu, in morte ipsius baptizati sumus &c.

¶ 2. Prae. Sacramenta nouae legis efficaciam habent ex mandato Christi: sed Christus mandatum baptizandi dedit discipulis post passionem & resurrectionem suam, dicens, Euntes docete omnes gen- tes, baptizantes eos in nomine patris, &c. ut habetur Matth. vlt. ergo videtur quod post passionem Christi, baptismus fuerit institutus.

¶ 3. Prae. Baptismus est sacramentum necessitatis, ut supra dictum est, & ita videtur, quod ex quo bap- tismus institutus fuit, homines obligarentur ad bap- tismum: sed ante passionem Christi, homines non obli- gabantur ad baptismum: quia adhuc circumcisio suam virtutem habebat, in cuius locum successit bap- tismus. ergo videtur quod baptismus non fuerit institutus ante passionem Christi.

SED CONTRA est, quod Aug. * dicit in quodam ser- mone de Epiphania, Ex quo Christus in aqua mer- gitur, ex eo omnium peccata abluat aqua: sed hoc fuit ante Christi passionem. ergo videtur quod bap- tismus ante Christi passionem fuerit institutus.

RESPON. Dicendum, quod, sicut dictum est sup. * sacramenta ex sui institutione habent, quod confe- rant gratiam: vnde tunc videtur aliquod sacramentum institui, quando accipit virtutem producendi suum effectum. Hae autem virtutem accepit baptismus, quando Christus est baptizatus: vnde tunc vere ba- ptismus institutus fuit, quantum ad ipsum sacramen- tum: sed necessitas vtendi hoc sacramento, indicta fuit hominibus post passionem & resurrectionem: tum, quia in passione Christi terminata sunt figurata sacramenta, quibus succedit baptismus & alia sacra- menta nouae legis: tum etiam, quia per baptismum configuratur homo passioni & resurrectioni Christi, in quantum moritur peccato, & incipit nouam iusti- tiae vitam: & ideo oportuit Christum prius pati & resurgere, quam hominibus indiceretur necessitas se configurandi morti & resurrectioni eius.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod etiam ante passionem Christi baptismus habebat efficaciam a Christo

Titulus clarus. In corpore ponitur vna di- stinctio bimbis; institutio baptismi potest intelligi quo ad duo, vel quo ad ipsi sacramentum, vel quo ad obligationem accipiendi ipsum sacra- mentum. Et ponitur singulae conclusiones iuxta singula membra. Prima conclusio est. Baptismus institutus est, quo ad ipsum sa- cramentum, quando Christus est baptiza- tus. Probatur: quia nunc habuit vim rege- neratiua. Secunda co- conclusio est. Baptismus institutus fuit, quo ad necessitatem vtendi il- lo, post Christi passio- nem & resurrectio- nem. Probatur dupli- citer, vt clare patet in litera.

¶ Prae.

In ser. 1. de- ce in loc. cit. phan. a. m. 10.

¶ 63. a. 6. D. 63.

Christi passione, in quantum eam praefigurabat: aliter tamen quam sacramenta veteris legis. nam illa etiam figuram tantum, baptismus autem ab ipso Christo virtutem habebat iustificandi, per cuius virtutem ipsa etiam passio salutifera fuit.

AD SECUNDUM dicendum, quod homines non debent multiplicibus figuris arctari per Christum, qui venerat sua veritate figuras impletas auferre: & ideo ante passionem suam baptismum institutum non posuit sub praeepto, sed voluit ad eius exercitium homines assuefieri, & praecipue in populo Iudaeorum apud quem ad omnia facta figuralia erant, ut Aug. dicit contra Faustum. Post passionem vero & resurrectionem, non solum Iudaeis, sed etiam gentilibus sub praeepto necessitatem baptismi imposuit, dicens, Euntes docete omnes gentes.

AD TERTIUM dicendum, quod sacra non sunt obligatoria, nisi quae sub praeepto ponuntur: quod quidem non fuit ante passionem, ut dictum est: quod enim dominus ante passionem Nicodemus dixit Io. 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei, magis videtur ad futurum respicere, quam ad praesens tempus.

ARTICVLVS III.

Utrum aqua sit propria materia baptismi.

In corpore vna conclusio: Aqua est propria materia baptismi. Quae conclusio absolute probatur ex institutione diuina. Quo ad congruentiam vero probatur per littera quadrupliciter, in qua omnia clara sunt.

AD TERTIUM sic procedit. Videtur quod aqua non sit propria materia baptismi. Baptismus enim secundum Dio. & Dam. habet vim illuminatiuam: sed illuminatio maxime competit igni: ergo baptismus magis debet fieri in igne quam in aqua: praesertim cum Io. Baptista praenuntiasset, Ille vos baptizabit in Spiritu sancto & igni.

Christi baptismum, dicat, Ille vos baptizabit in Spiritu sancto & igni.

2. Prater. In baptismis significatur ablutio peccatorum: sed multa alia sunt ablutiva, quam aqua: sicut vinum, & oleum, & huiusmodi alia: ergo etiam in his potest fieri baptismus. non ergo aqua est propria materia baptismi.

3. Prater. Sacramenta ecclesiae fluxerunt de latere Christi pendens in cruce, ut supra dictum est: sed inde fluxit non solum aqua, sed etiam sanguis: ergo videtur quod etiam in sanguine possit fieri baptismus: qui etiam videtur magis conuenire cum causa & effectu baptismi: quia dicitur Apoc. 1. Lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo.

4. Prater. Sicut Aug. & Beda dicunt, Christus tactu suae mundissimae carnis vim regeneratiuam & purgatiuam contulit aquis: sed non omnis aqua continuatur cum aqua Iordanis, quam Christus tetigit sua carne: ergo videtur quod non omni aqua possit fieri baptismus, & ita aqua in quantum huiusmodi, non est propria materia baptismi.

5. Prater. Si aqua secundum se esset propria baptismi materia, non oporteret aliquid aliud fieri circa aquam, ad hoc, quod in ea baptismus fieret: sed in solenni baptismis aqua, in qua debet celebrari baptismus, exorcizatur & benedicitur: ergo videtur quod aqua secundum se non sit propria baptismi materia.

SED CONTRA est, quod dominus dicit Iohan. 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei.

RESPON. Dicendum, quod ex institutione diuina, aqua est propria materia baptismi: & hoc conuenienter. Primo quidem, quantum ad ipsam rationem baptismi, qui est regeneratio in spirituali vitam, quod maxime congruit aquae: vnde & semina, ex quibus generantur omnia viuientia, plantae & animalia, humida sunt, & ad aquam pertinent. Propter quod, quidam philosophi posuerunt aquam omnium rerum principium. Secundo, quantum ad effectus baptismi, quibus competunt aquae proprietates, quae sua humiditate lauat, ex quo conueniens est ad significandam & causandam abluitionem peccatorum: sua frigiditate etiam temperat superfluitatem caloris, & ex hoc competit ad mitigandam concupiscentiam fomitis: sua diaphanitate est luminis susceptiua: vnde competit baptismis in quantum est fidei sacramentum. Tertio, quia conuenit ad representandum mysteria Christi, quibus iustificamur. Ut n. dicit Chryso. super illud Io. 3. Nisi quis renatus fuerit &c. sicut in quodam sepulcro, in aqua submergentibus nobis capita, vetus homo sepelitur, & submersus deorsum occultatur, & deinde nouus rursus ascendit. Quarto, quia ratione suae communitatis & abundantiae est conueniens materia necessitati huius sacramenti: potest enim ubique de facili haberi.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod illuminatio pertinet ad ignem actiue. Ille autem qui baptizatur, non efficitur illuminans, sed illuminatus per fidem, quae est ex auditu, ut dicitur Ro. 10. Et ideo magis competit aqua baptismis, quam ignis: quod autem dicitur, baptizabit vos in Spiritu sancto & igni, potest per ignem, ut Hier. dicit, intelligi Spiritu sancto, qui super discipulos in igneis linguis apparuit, ut dicit Act. 2. Vel per ignem, potest intelligi tribulatio, ut Chry. dicit super Matth. quia tribulatio peccata purgat, & concupiscentiam diminuit. Vel quia, ut Hilar. dicit super Matth. baptizatis in Spiritu sancto, reliqui est consumari igne iudicij.

AD SECUNDUM dicendum, quod vinum & oleum non eodem modo assumuntur ad usum abluitionis, sicut aqua. Nec etiam ita perfecte abluunt: quia ex eorum abluitione remanet aliqua infectio, quantum ad odorem, quod non contingit de aqua. Illa etiam non ita communiter, & abundanter habentur, sicut aqua.

AD TERTIUM dicendum, quod ex latere Christi fluxit aqua ad abluendum: sanguis autem ad redimendum: & ideo sanguis competit sacramento eucharistiae: aqua autem sacramento baptismi, qui tamen habet vim ablutiuam ex virtute sanguinis Christi.

AD QUARTUM dicendum, quod virtus Christi derivata est ad omnem aquam, non propter continuitatem loci: sed propter similitudinem speciei. vnde dicit Aug. in quodam sermone epiphaniae. Quae de saluatoris baptismate benedictio fluxit, tanquam fluuius spiritalis, omnium gurgitum tractus, vniuersorum fontium venas impleuit.

AD QUINTUM dicendum, quod illa benedictio quae adhibetur aquae, non est de necessitate baptismi: sed pertinet ad quandam solennitatem, per quam excitatur deuotio fidelium, & impeditur altitudo demeritis, ne impediatur baptismi effectus.

ARTICVLVS IIII. Utrum ad baptismum requiratur aqua simplex.

AD QUARTUM sic proceditur. Videtur, quod ad baptismum

Super Quaestione sexagesima sexta, Articuli quartus.

In titulo simplex sumitur, ut distinguitur contra a mixtum, compositum, & quo

Homil. 24. in Io. 2. me. 1. 3.

Super illud verbi Mat. 3. in opere imperfecto, 10. 2. Hic 2. p. 2. in March. post med. illius.

In ser. 7. dicitur in quodam sermone epiphaniae med. 10. 10.

q. d. 3. ar. 3. q. 2. & 4. c. 38.

Al. aggrega

Lib. 1. ca. 1. ca. 2. ca. 3. ca. 4. ca. 5. ca. 6. ca. 7. ca. 8. ca. 9. ca. 10. ca. 11. ca. 12. ca. 13. ca. 14. ca. 15. ca. 16. ca. 17. ca. 18. ca. 19. ca. 20. ca. 21. ca. 22. ca. 23. ca. 24. ca. 25. ca. 26. ca. 27. ca. 28. ca. 29. ca. 30. ca. 31. ca. 32. ca. 33. ca. 34. ca. 35. ca. 36. ca. 37. ca. 38. ca. 39. ca. 40. ca. 41. ca. 42. ca. 43. ca. 44. ca. 45. ca. 46. ca. 47. ca. 48. ca. 49. ca. 50. ca. 51. ca. 52. ca. 53. ca. 54. ca. 55. ca. 56. ca. 57. ca. 58. ca. 59. ca. 60. ca. 61. ca. 62. ca. 63. ca. 64. ca. 65. ca. 66. ca. 67. ca. 68. ca. 69. ca. 70. ca. 71. ca. 72. ca. 73. ca. 74. ca. 75. ca. 76. ca. 77. ca. 78. ca. 79. ca. 80. ca. 81. ca. 82. ca. 83. ca. 84. ca. 85. ca. 86. ca. 87. ca. 88. ca. 89. ca. 90. ca. 91. ca. 92. ca. 93. ca. 94. ca. 95. ca. 96. ca. 97. ca. 98. ca. 99. ca. 100. ca. 101. ca. 102. ca. 103. ca. 104. ca. 105. ca. 106. ca. 107. ca. 108. ca. 109. ca. 110. ca. 111. ca. 112. ca. 113. ca. 114. ca. 115. ca. 116. ca. 117. ca. 118. ca. 119. ca. 120. ca. 121. ca. 122. ca. 123. ca. 124. ca. 125. ca. 126. ca. 127. ca. 128. ca. 129. ca. 130. ca. 131. ca. 132. ca. 133. ca. 134. ca. 135. ca. 136. ca. 137. ca. 138. ca. 139. ca. 140. ca. 141. ca. 142. ca. 143. ca. 144. ca. 145. ca. 146. ca. 147. ca. 148. ca. 149. ca. 150. ca. 151. ca. 152. ca. 153. ca. 154. ca. 155. ca. 156. ca. 157. ca. 158. ca. 159. ca. 160. ca. 161. ca. 162. ca. 163. ca. 164. ca. 165. ca. 166. ca. 167. ca. 168. ca. 169. ca. 170. ca. 171. ca. 172. ca. 173. ca. 174. ca. 175. ca. 176. ca. 177. ca. 178. ca. 179. ca. 180. ca. 181. ca. 182. ca. 183. ca. 184. ca. 185. ca. 186. ca. 187. ca. 188. ca. 189. ca. 190. ca. 191. ca. 192. ca. 193. ca. 194. ca. 195. ca. 196. ca. 197. ca. 198. ca. 199. ca. 200. ca. 201. ca. 202. ca. 203. ca. 204. ca. 205. ca. 206. ca. 207. ca. 208. ca. 209. ca. 210. ca. 211. ca. 212. ca. 213. ca. 214. ca. 215. ca. 216. ca. 217. ca. 218. ca. 219. ca. 220. ca. 221. ca. 222. ca. 223. ca. 224. ca. 225. ca. 226. ca. 227. ca. 228. ca. 229. ca. 230. ca. 231. ca. 232. ca. 233. ca. 234. ca. 235. ca. 236. ca. 237. ca. 238. ca. 239. ca. 240. ca. 241. ca. 242. ca. 243. ca. 244. ca. 245. ca. 246. ca. 247. ca. 248. ca. 249. ca. 250. ca. 251. ca. 252. ca. 253. ca. 254. ca. 255. ca. 256. ca. 257. ca. 258. ca. 259. ca. 260. ca. 261. ca. 262. ca. 263. ca. 264. ca. 265. ca. 266. ca. 267. ca. 268. ca. 269. ca. 270. ca. 271. ca. 272. ca. 273. ca. 274. ca. 275. ca. 276. ca. 277. ca. 278. ca. 279. ca. 280. ca. 281. ca. 282. ca. 283. ca. 284. ca. 285. ca. 286. ca. 287. ca. 288. ca. 289. ca. 290. ca. 291. ca. 292. ca. 293. ca. 294. ca. 295. ca. 296. ca. 297. ca. 298. ca. 299. ca. 300. ca. 301. ca. 302. ca. 303. ca. 304. ca. 305. ca. 306. ca. 307. ca. 308. ca. 309. ca. 310. ca. 311. ca. 312. ca. 313. ca. 314. ca. 315. ca. 316. ca. 317. ca. 318. ca. 319. ca. 320. ca. 321. ca. 322. ca. 323. ca. 324. ca. 325. ca. 326. ca. 327. ca. 328. ca. 329. ca. 330. ca. 331. ca. 332. ca. 333. ca. 334. ca. 335. ca. 336. ca. 337. ca. 338. ca. 339. ca. 340. ca. 341. ca. 342. ca. 343. ca. 344. ca. 345. ca. 346. ca. 347. ca. 348. ca. 349. ca. 350. ca. 351. ca. 352. ca. 353. ca. 354. ca. 355. ca. 356. ca. 357. ca. 358. ca. 359. ca. 360. ca. 361. ca. 362. ca. 363. ca. 364. ca. 365. ca. 366. ca. 367. ca. 368. ca. 369. ca. 370. ca. 371. ca. 372. ca. 373. ca. 374. ca. 375. ca. 376. ca. 377. ca. 378. ca. 379. ca. 380. ca. 381. ca. 382. ca. 383. ca. 384. ca. 385. ca. 386. ca. 387. ca. 388. ca. 389. ca. 390. ca. 391. ca. 392. ca. 393. ca. 394. ca. 395. ca. 396. ca. 397. ca. 398. ca. 399. ca. 400. ca. 401. ca. 402. ca. 403. ca. 404. ca. 405. ca. 406. ca. 407. ca. 408. ca. 409. ca. 410. ca. 411. ca. 412. ca. 413. ca. 414. ca. 415. ca. 416. ca. 417. ca. 418. ca. 419. ca. 420. ca. 421. ca. 422. ca. 423. ca. 424. ca. 425. ca. 426. ca. 427. ca. 428. ca. 429. ca. 430. ca. 431. ca. 432. ca. 433. ca. 434. ca. 435. ca. 436. ca. 437. ca. 438. ca. 439. ca. 440. ca. 441. ca. 442. ca. 443. ca. 444. ca. 445. ca. 446. ca. 447. ca. 448. ca. 449. ca. 450. ca. 451. ca. 452. ca. 453. ca. 454. ca. 455. ca. 456. ca. 457. ca. 458. ca. 459. ca. 460. ca. 461. ca. 462. ca. 463. ca. 464. ca. 465. ca. 466. ca. 467. ca. 468. ca. 469. ca. 470. ca. 471. ca. 472. ca. 473. ca. 474. ca. 475. ca. 476. ca. 477. ca. 478. ca. 479. ca. 480. ca. 481. ca. 482. ca. 483. ca. 484. ca. 485. ca. 486. ca. 487. ca. 488. ca. 489. ca. 490. ca. 491. ca. 492. ca. 493. ca. 494. ca. 495. ca. 496. ca. 497. ca. 498. ca. 499. ca. 500. ca. 501. ca. 502. ca. 503. ca. 504. ca. 505. ca. 506. ca. 507. ca. 508. ca. 509. ca. 510. ca. 511. ca. 512. ca. 513. ca. 514. ca. 515. ca. 516. ca. 517. ca. 518. ca. 519. ca. 520. ca. 521. ca. 522. ca. 523. ca. 524. ca. 525. ca. 526. ca. 527. ca. 528. ca. 529. ca. 530. ca. 531. ca. 532. ca. 533. ca. 534. ca. 535. ca. 536. ca. 537. ca. 538. ca. 539. ca. 540. ca. 541. ca. 542. ca. 543. ca. 544. ca. 545. ca. 546. ca. 547. ca. 548. ca. 549. ca. 550. ca. 551. ca. 552. ca. 553. ca. 554. ca. 555. ca. 556. ca. 557. ca. 558. ca. 559. ca. 560. ca. 561. ca. 562. ca. 563. ca. 564. ca. 565. ca. 566. ca. 567. ca. 568. ca. 569. ca. 570. ca. 571. ca. 572. ca. 573. ca. 574. ca. 575. ca. 576. ca. 577. ca. 578. ca. 579. ca. 580. ca. 581. ca. 582. ca. 583. ca. 584. ca. 585. ca. 586. ca. 587. ca. 588. ca. 589. ca. 590. ca. 591. ca. 592. ca. 593. ca. 594. ca. 595. ca. 596. ca. 597. ca. 598. ca. 599. ca. 600. ca. 601. ca. 602. ca. 603. ca. 604. ca. 605. ca. 606. ca. 607. ca. 608. ca. 609. ca. 610. ca. 611. ca. 612. ca. 613. ca. 614. ca. 615. ca. 616. ca. 617. ca. 618. ca. 619. ca. 620. ca. 621. ca. 622. ca. 623. ca. 624. ca. 625. ca. 626. ca. 627. ca. 628. ca. 629. ca. 630. ca. 631. ca. 632. ca. 633. ca. 634. ca. 635. ca. 636. ca. 637. ca. 638. ca. 639. ca. 640. ca. 641. ca. 642. ca. 643. ca. 644. ca. 645. ca. 646. ca. 647. ca. 648. ca. 649. ca. 650. ca. 651. ca. 652. ca. 653. ca. 654. ca. 655. ca. 656. ca. 657. ca. 658. ca. 659. ca. 660. ca. 661. ca. 662. ca. 663. ca. 664. ca. 665. ca. 666. ca. 667. ca. 668. ca. 669. ca. 670. ca. 671. ca. 672. ca. 673. ca. 674. ca. 675. ca. 676. ca. 677. ca. 678. ca. 679. ca. 680. ca. 681. ca. 682. ca. 683. ca. 684. ca. 685. ca. 686. ca. 687. ca. 688. ca. 689. ca. 690. ca. 691. ca. 692. ca. 693. ca. 694. ca. 695. ca. 696. ca. 697. ca. 698. ca. 699. ca. 700. ca. 701. ca. 702. ca. 703. ca. 704. ca. 705. ca. 706. ca. 707. ca. 708. ca. 709. ca. 710. ca. 711. ca. 712. ca. 713. ca. 714. ca. 715. ca. 716. ca. 717. ca. 718. ca. 719. ca. 720. ca. 721. ca. 722. ca. 723. ca. 724. ca. 725. ca. 726. ca. 727. ca. 728. ca. 729. ca. 730. ca. 731. ca. 732. ca. 733. ca. 734. ca. 735. ca. 736. ca. 737. ca. 738. ca. 739. ca. 740. ca. 741. ca. 742. ca. 743. ca. 744. ca. 745. ca. 746. ca. 747. ca. 748. ca. 749. ca. 750. ca. 751. ca. 752. ca. 753. ca. 754. ca. 755. ca. 756. ca. 757. ca. 758. ca. 759. ca. 760. ca. 761. ca. 762. ca. 763. ca. 764. ca. 765. ca. 766. ca. 767. ca. 768. ca. 769. ca. 770. ca. 771. ca. 772. ca. 773. ca. 774. ca. 775. ca. 776. ca. 777. ca. 778. ca. 779. ca. 780. ca. 781. ca. 782. ca. 783. ca. 784. ca. 785. ca. 786. ca. 787. ca. 788. ca. 789. ca. 790. ca. 791. ca. 792. ca. 793. ca. 794. ca. 795. ca. 796. ca. 797. ca. 798. ca. 799. ca. 800. ca. 801. ca. 802. ca. 803. ca. 804. ca. 805. ca. 806. ca. 807. ca. 808. ca. 809. ca. 810. ca. 811. ca. 812. ca. 813. ca. 814. ca. 815. ca. 816. ca. 817. ca. 818. ca. 819. ca. 820. ca. 821. ca. 822. ca. 823. ca. 824. ca. 825. ca. 826. ca. 827. ca. 828. ca. 829. ca. 830. ca. 831. ca. 832. ca. 833. ca. 834. ca. 835. ca. 836. ca. 837. ca. 838. ca. 839. ca. 840. ca. 841. ca. 842. ca. 843. ca. 844. ca. 845. ca. 846. ca. 847. ca. 848. ca. 849. ca. 850. ca. 851. ca. 852. ca. 853. ca. 854. ca. 855. ca. 856. ca. 857. ca. 858. ca. 859. ca. 860. ca. 861. ca. 862. ca. 863. ca. 864. ca. 865. ca. 866. ca. 867. ca. 868. ca. 869. ca. 870. ca. 871. ca. 872. ca. 873. ca. 874. ca. 875. ca. 876. ca. 877. ca. 878. ca. 879. ca. 880. ca. 881. ca. 882. ca. 883. ca. 884. ca. 885. ca. 886. ca. 887. ca. 888. ca. 889. ca. 890. ca. 891. ca. 892. ca. 893. ca. 894. ca. 895. ca. 896. ca. 897. ca. 898. ca. 899. ca. 900. ca. 901. ca. 902. ca. 903. ca. 904. ca. 905. ca. 906. ca. 907. ca. 908. ca. 909. ca. 910. ca. 911. ca. 912. ca. 913. ca. 914. ca. 915. ca. 916. ca. 917. ca. 918. ca. 919. ca. 920. ca. 921. ca. 922. ca. 923. ca. 924. ca. 925. ca. 926. ca. 927. ca. 928. ca. 929. ca. 930. ca. 931. ca. 932. ca. 933. ca. 934. ca. 935. ca. 936. ca. 937. ca. 938. ca. 939. ca. 940. ca. 941. ca. 942. ca. 943. ca. 944. ca. 945. ca. 946. ca. 947. ca. 948. ca. 949. ca. 950. ca. 951. ca. 952. ca. 953. ca. 954. ca. 955. ca. 956. ca. 957. ca. 958. ca. 959. ca. 960. ca. 961. ca. 962. ca. 963. ca. 964. ca. 965. ca. 966. ca. 967. ca. 968. ca. 969. ca. 970. ca. 971. ca. 972. ca. 973. ca. 974. ca. 975. ca. 976. ca. 977. ca. 978. ca. 979. ca. 980. ca. 981. ca. 982. ca. 983. ca. 984. ca. 985. ca. 986. ca. 987. ca. 988. ca. 989. ca. 990. ca. 991. ca. 992. ca. 993. ca. 994. ca. 995. ca. 996. ca. 997. ca. 998. ca. 999. ca. 1000.

Et quomodolibet ad
inactum.
¶ In corpore tria
sunt. P. imo, distin-
guuntur modi quibus
aqua amittere potest
simplicitatem. Secun-
do, respondetur ques-
to de aqua transmu-
ta per artem. Et ter-
tio, respondeatur que-
sio de aqua transmu-
tata per naturam. Et
clare patet omnia in
litera.

Li. 4. c. 3. to. 4

art. preced.

art. preced.

D. 240.

mum non requiratur aqua sim-
plex. Aqua enim, que apud nos
est, non est aqua pura, quod præ-
cipue apparet de aqua maris, in
qua plurimū admiscetur de ter-
restri, ut patet per Philosophum
in lib. Meteor. ¶ & tamen in tali
aqua potest fieri baptismus. er-
go nõ requiratur aqua simplex,
& pura ad baptismum.

¶ 2 Præt. In solenni celebra-
tione baptismi, aqua infundit chris-
ma: sed hoc videtur impedire
puritatem & simplicitatē aqua. ergo aqua pura &
simplex non requiratur ad baptismum.

¶ 3 Præt. Aqua fluens de latere Christi pendētis in
cruce, fuit signum baptismi, ut dictū est: * sed aqua
illa non videtur fuisse aqua pura, eo quod in corpo-
re misto, cuiusmodi fuit corpus Christi, non sunt
elementa in actu, ergo videtur quod nõ requiratur
aqua pura, vel simplex ad baptismum.

¶ 4 Præt. Lixiuum non videtur esse aqua pura: ha-
bet enim contrarias proprietates aque, scilicet cale-
faciendi & desiccandi: & tamen in lixiuio videtur
posse fieri baptismus: sicut & in aquis balnearum,
quæ transeunt per venas sulphureas, sicut & lixiuū
colatur p cineres. ergo videtur quod aqua simplex
non requiratur ad baptismum.

¶ 5 Præt. Aqua rosacea fit per subliationem a ro-
sis, sicut etiam aqua alchimicæ generant per subli-
ationem ab aliquibus corporibus: sed in his aqs,
ut videtur, potest fieri baptismus, sicut & in aquis
pluuiialibus, quæ per subliationem vaporum ge-
nerantur. cum igitur huiusmodi aquæ non sint pu-
ræ & simplices, videtur quod aqua pura, & simplex
non requiratur ad baptismum.

SED CONTRA est, quod propria materia bap-
tismi est aqua, ut dictum est: ¶ sed speciem aquæ nõ ha-
bet nisi aqua simplex, ergo aqua pura & simplex de
necessitate requiratur ad baptismum.

RESPON. Dicendum, q aqua suam puritatem,
& simplicitatem potest amittere dupliciter. Vno
modo, per mitionem alterius corporis, alio mo-
do per alterationem: vtrumque autem horum con-
tingit fieri dupliciter, scilicet per artem & per natu-
ram: ars autem deficit ab operatione nature: quia
natura dat formam substantialem, quod ars facere
non potest: sed omnes formæ artificiales sunt ac-
cidentales, nisi forte apponendo proprium agens
ad propriam materiam: sicut ignem combustibili,
per quem modum a quibusdam quædam animalia
per putrefactionem generantur. Quæcumq; igitur
transmutatio circa aquam facta est per artem, siue
commiscendo, siue alterando, non transmutat spe-
ciem aquæ: vnde in tali aqua potest fieri baptismus,
nisi forte admisceatur per artē in tam parua quan-
titate alicui corpori, quod compositum magis sit
aliud quàm aqua: sicut lutum magis est terra quam
aqua, & vinum lymphatum magis est vinum quàm
aqua: sed transmutatio, quæ fit a natura, quandoq;
quidem speciem aquæ soluit, & hoc fit quando a-
qua efficitur per naturā de substantia alicuius cor-
poris misti: sicut aqua cõuersa in liquorem vna, est
vinum, vnde non habet speciem aquæ. Aliquando
autem fit per naturam transmutatio aquæ sine so-
lutione speciei, & hoc tam per alterationem, sicut
patet de aqua calefacta a sole, quàm etiam per mi-

stionē: sicut patet de aqua fluminis turbida ex per-
mitione terrestrium partiū. sic ergo dicendum est,
q in qualibet aqua qualitercumq; transmutata, dū
modo non soluat speciem aquæ, potest fieri bap-
tismus: si vero soluat speciem aquæ, non potest
fieri baptismus.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod transmutatio
facta in aqua maris, & etiā in alijs aquis, quæ penes
nos sunt, non est tanta, quod soluat speciem aquæ:
& ideo in huiusmodi aquis potest fieri baptismus.

AD SECVNDVM dicendum, q admistio chris-
tis, non soluit speciem aquæ: sicut nec etiā aqua de-
coctionis carniū, aut aliorum hmōi: nisi forte sit
facta tanta resolutio corporum lixatorum in aqua,
q liquor plus habeat de aliena substantia, quàm de
aqua, quod ex spissitudine perfici pōt. Si tamen ex
liquore sic inspissato exprimat aqua subtilis, pōt
in ea fieri baptismus: sicut & in aqua, quæ exprimi-
tur ex luto, licet in luto baptismus fieri non possit.

AD TERTIVM dicendum, q aqua fluens de la-
tere Chri pendētis in cruce, non fuit humor phle-
gmaticus, ut quidam dixerunt: in tali enim humore
non posset fieri baptismus: sicut nec in sanguine ani-
malis, aut in vino, aut quocumque liquore alicuius
plantæ. Fuit autem aqua pura, miraculose egrediens
a corpore mortuo, sicut & sanguis, ad comproban-
dam veritatem dominici corporis, contra Mani-
chæorum errorem, ut scilicet per aquam, quæ est
vnum quatuor elementorum, ostēderetur corpus
Christi vere fuisse compositum ex quatuor elemē-
tis, per sanguinem vero ostēderetur esse compo-
situm ex quatuor humoribus.

AD QVARTVM dicendum, quod in lixiuio, & in a-
quis sulphureorum balnearum, potest fieri bap-
tismus: quia tales aquæ nõ incorporantur per artem,
vel naturam aliquibus corporibus mistis, sed solū
alterationem quandam recipiunt, ex hoc, q tran-
seunt per aliqua corpora.

AD QVINTVM dicendum, q aqua rosacea est li-
quor rosæ resolutus. vnde in ea non pōt fieri bap-
tismus, & eadem rōne nec in aquis alchimicis, sicut
nec in vino. Nec est eadem rō de aquis pluuiialibus,
quæ generant ex maiori parte ex sublimatione va-
porum resolutorū ex aquis: minimū autem est ibi,
de liquoribus corporū mistorum: qui tamen phu-
jimo di sublimationē, virtute nature, quæ est for-
tior arte, resoluuntur in veram aquam, quod ars fa-
cere non potest. vnde aqua pluuiialis nullā proprie-
tatem retinet alicuius corporis misti, quod de aqs
rosæcis, & aquis alchimicis dici non potest.

ARTICVLVS V.

Vtrum hæc sit conueniens forma ba-
ptismi, Ego te baptizo in nomine
Patris & Filij & Spiritus sancti.

AD QVINTVM sic proceditur.
Videtur, q hæc non sit con-
ueniens forma baptismi: Ego te
baptizo in nomine Patris & Filij &
Spiritus sancti. Ad 2° enim magis
debet attribui principali agēti,
quàm ministro: sed in sacramen-
to minister agit, ut in instum, ut
supra dictum est, ¶ principale au-
tem agens in baptismo est Chri-

¶ Super Quaestione
sexagesima sexta,
Articuli quintū.

Tulius clarus.
¶ In corpore
vna conclusio:
Hæc est conueniens
forma baptismi, Ego
te baptizo &c. Pro-
batur: Baptismus per
suam formam con-
secratur, ergo oportet,
quod in forma
baptismi exprima-
tur illius causa. er-
go oportet in for-
ma baptismi de du-
plici, scilicet prin-
cipali & instrumen-
tali

Inf. 634
3. co. 8
3. ar. 4. q. 1
1. ca. 1.

944-10

tali, causa fieri mentionem, ergo haec est conueniens forma, Ergo te baptizo, &c. Antecedens probatur auctoritatibus Apostoli, & Aug. praesupponendo supra dicta, scilicet, q. verba sunt forma sacramentorum. prima consequentia non aliter probatur in littera, ea forte ratione, quia consue. ratio per totam - hoc est verba, manifeste dependet a causa efficietia sanctificatiuam dante uerbis. Secunda uero consequentia probatur, quia baptismus dupliciter habet causam. 1. quia, quod haec consequentia cum sua probatione quo ad causam instrumentalem, non nisi de congruo tenet, quoniam efficietia uerborum non est a ministro, sed a sancta Trinitate, quae est causa principalis, unde & G. et in forma baptismi non exprimitur causam instrumentalem, hoc est ministrum.

In responsione ad quartam tractanda est de quibus de pluralitate baptizantium, nisi ad sextum articulum sequentis quaest. referatur: ubi ex proposito Auctoris articulum hunc mouebit enim incidenter tractatur propter illa uerba forme. Ergo te bap. &c.

In responsione ad septimam, dubium magnum occurrit circa uerba, ut sonant. Et est ro. dubij: quoniam superius in art. 7. q. 60. diximus oppositum. Et Auctor met dixit, q. licet uerba corrupte prolata nihil significet ex uirtute impositionis, accipiuntur tamen significatiua ex accommodatione: uis: & ideo non tollitur ueritas sacramenti.

Ad hoc dicitur, q. licet haec uerba Auctoris sonent non esse uerum baptismum, si dicitur, Ergo te baptizo in nomine genitoris, & genui & procedentis ad utroque, & hoc idem sentiant Scotus & Durandus in 3. dist. 4. sent. quia tamen hoc ex sacrae scripturae auctoritate dependet, & aliorum uisetur, ideo

stus, secundum illud Ioan. 1. Super quem uideris spiritum descendentem & manentem, hic est qui baptizat. inconuenienter ergo minister dicit, Ego te baptizo: praesertim quia in hoc quod dicitur baptizo, intelligitur ego, & sic uidetur superflue apponi.

¶ 2 Præ. Non oportet quod ille qui aliquem actum exercet, de actu exercito faciat mentionem: sicut ille qui docet, non oportet quod dicit, Ego uos doceo. Dominus autem simul tradidit præceptum baptizandi, & docendi, dicens, Matth. vlti. Euntes docete omnes gentes, &c. ergo non oportet quod in forma baptismi fiat mentio de actu baptismi.

¶ 3 Præ. Ille, qui baptizatur, quandoq; non intelligit uerba, puta si sit surdus aut puer: frustra autem ad tale sermo dirigitur, secundum illud Eccles. 32. Vbi non est auditus, non effundas sermonem. ergo inconuenienter dicitur, Ego te baptizo, sermone directo ad eum, qui baptizaretur.

¶ 4 Præ. Cõtingit simul plures baptizari & a pluribus: sicut Apostoli baptizauerunt una die tria millia, & alia die quing; millia, ut dicitur Act. 2. & 4. nõ ergo debet forma baptismi determinari in singulari numero: ut dicitur, Ego te baptizo: sed potest dici, nos uos baptizamus.

¶ 5 Præ. Baptismus uirtutem habet a passione Christi: sed per formam baptismus sanctificatur. ergo uidetur quod in forma baptismi debeat fieri mentio de passione Christi.

¶ 6 Præ. Nomen designat proprietatem rei: sed tres sunt proprietates personales diuinarum personarum, ut in prima parte dictum est. non ergo debet dici, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, sed, in nominibus.

¶ 7 Præ. Persona patris non solum significatur nomine patris, sed etiam nomine innascibilis & genitoris: filius autem significatur nomine uerbi & imaginis & geniti: Spiritus enim sanctus potest significari nomine doni & amoris procedentis. ergo uidetur quod etiam his nominibus utendo, perficiatur baptismus.

SED CONTRA est, quod dominus dicit, Matth. vlti. Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris & Filij, &

A Spiritus sancti.

RESPON. Dicendum, quod baptismus per suam formam consecratur, secundum illud Eph. 5. Mundans eam lauacro aquae in uerbo uitae, & August. * dicit in lib. de unico baptismo, quod baptismus uerbis euangelicis consecratur: & ideo oportet, quod in forma baptismi exprimaturs causa baptismi: est autem eius duplex causa. una quidem principalis, a qua uirtutem habet, quae est sancta Trinitas: alia autem instrumentalis, scilicet minister, qui tradidit exterius sacramentum: & ideo oportet, in forma baptismi, de utraque fieri mentionem. Minister autem tangitur, cum dicitur, Ego te baptizo: causa autem principalis, cum dicitur, In nomine Patris & Filij & Spiritus sancti. unde haec est conueniens forma baptismi, Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij & Spiritus sancti.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod actio attribuitur instrumento, sicut immediate agenti: attribuitur autem huiusmodi actio principali agenti, sicut in cuius uirtute instrumentum agit: & ideo in forma baptismi conuenienter significatur minister, ut exercens actum baptismi, per hoc quod dicitur, Ego te baptizo: sicut & ipse dominus baptizandi actum attribuit ministris, dicens, Baptizantes eos &c. Causa autem principalis significatur, ut in cuius uirtute sacramentum agit: per hoc quod dicitur, In nomine Patris & Filij & Spiritus sancti: non enim Christus baptizatur sine Patre, & Spiritu sancto. Graeci autem non attribuunt actum baptismi ministris, ad euitandum antiquorum errorem, qui uirtutem baptismi baptizantibus attribuebant, dicentes, Ego sum Pauli, & ego Cephe: & ideo dicunt, Baptizetur seruus Christi, in nomine Patris, &c. Et quia exprimitur actus exercitus

per ministrum cum inuocatione Trinitatis, uerum perficitur sacramentum, quod autem additur, Ego, in forma nostra non est de substantia forma, sed ponitur ad maiorem expressionem intentionis.

AD SECUNDUM dicendum, quod quia ablutio hominis in aqua, propter multa fieri potest, oportet, quod determinetur in uerbis formae ad quid fiat: quod quidem non fit hoc, quod dicitur, In nomine Patris & Filij, & Spiritus sancti: quia omnia in tali nomine facere debemus, ut habetur Colossen. 3. & ideo, si non exprimaturs actus baptismi, uel per modum nostrum, uel per modum Graecorum, non perficitur sacramentum, secundum illam Decem

rationes eorum dicuntur. Maxima igitur ratio eorum est: quia Christus sic instituit Mac. ut. Baptizantes eos in nomine Patris & Filij & Spiritus sancti: ex hoc enim inferunt, ut in qualibet lingua nominibus significantibus Patrem, Filium & Spiritum sanctum. Et notanter dicitur significatibus, & non, connotantibus, aut implicite innumerantibus. Et ratio specialis horum nominum assignatur: quia significant ipsas personas diuinas: alia uero nomina significant proprietates, aut actus aliquos earum. Reliqua uero omnia, quia uel probabilia uidentur, affere omittimus, ubi necessaria persecutamur.

Ad euidenciam difficultatis huius sciendum est, quod propositio illa maxima, Mutatio nominum quo ad significatum tollit ueritatem sacramenti, potest, quantum ad propositum spectat, intelligi dupliciter, uel quo ad significatum ex utroque nominis, uel quo ad significatum ex accommodatione: ut si primo modo fiat mutatio, potest fieri, uel quo ad significatum formale, uel quo ad significatum materiale, uel quo ad utrumque. Verbi gratia, Pater puram paternitatem significat formaliter, ut docet Arist. materialiter uero significat subiectum habens paternitatem, quod tamen secundum Auctorem principaliter dicitur significari patris nomine, & comprehendendo utrumque, pater significat habentem paternitatem. Unde si loco patris ponatur

Lib. de bap. contra Donat. c. 25. to. 7. & li. 4. c. 15. referunt de consecr. dist. 4. c. factis ostendimus.

7. q. 60. diximus oppositum. Et Auctor met dixit, q. licet uerba corrupte prolata nihil significet ex uirtute impositionis, accipiuntur tamen significatiua ex accommodatione: uis: & ideo non tollitur ueritas sacramenti.

7. q. 60. diximus oppositum. Et Auctor met dixit, q. licet uerba corrupte prolata nihil significet ex uirtute impositionis, accipiuntur tamen significatiua ex accommodatione: uis: & ideo non tollitur ueritas sacramenti.

6430

De baptis-
mo, & eius
effectu, ca.

ponatur genitor, erit mutatio quo ad formale significatum: quia genitor significat actum generandi, pater autem relationem, sed non erit mutatio quo ad significatum materiale: quia unus atque idem est generans & pater. Si vero loco patris poneretur paternitas, non mutaretur significatum formale, sed abstraheretur a materiali: si

autem loco patris poneretur mater, esset mutatio quo ad veritatem significatum. Dicitur itaque secundum dictorum opinionem doctorum, quod mutatio nominum quo ad significatum ex vi nominis, siue formale tantum, siue materiale tantum, siue utrumque, tollit veritatem baptismi. Ego autem considerans praesentium patrum dicta, ab his diffentio, motus ea ratione, quod identitas nominum quo ad significatum secundo modo accipienda est in proposito, ut scilicet tunc solum sit uariatio nominum quo ad significatum, quando variatur significatum ad quod ex accommodatione usus in forma sacramenti applicatur. Exempli causa. Cum dicitur in forma baptismi, In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Pater ex accommodatione usus applicatur ad significandum primam personam Trinitatis, & similiter filius ad significandum personam, quae secunda est in Trinitate, & simile est de nomine Spiritus sancti. Nam ex vi nominum, nec omnia simul significant il-

las tres personas diuinas, nec aliquid eorum significat aliquam personam diuinam: quodlibet enim eorum ex vi nominis commune est multis, ut de se pater. Ex hoc itaque & in hoc pendet tota quaestio, penes quid attendatur unitas, uel diuersitas significati per nomen sacramentale. Attendentes enim ad communem rationem eiusdem, uel diuersae significationis nominum, oportet consequenter dicere diuersum esse significatum, quando formale, seu principale significatum ex vi nominis est diuersum. Perpicientes uero ad specialem usum nominum sacramentalium, consequenter dicimus, tunc solum variari significatum, quando non significatur illud ad quod ex accommodatione usus significandum applicatum est. Et propterea, si loco patris ponatur genitor, & loco filij ponatur genitus, quia eadem persona significatur, non uariatur significatio, quantumcumque sub alia & alia ratione significetur persone, per haec & illa nomina. Probatur autem sic debere accipi in proposito idem uel diuersum significatum, primo, auctoritate sedis Apostolicae, de cons. cr. di. 4. cap. a quodam, ubi Nicolaus Papa reddens rationem, quare baptismus praecipuus in nomine patris & filij & spiritus sancti, ualeat in nomine Christi, dicit, quia unum & idem est proculdubio significatum. Ex quo loco manifeste patet, identitatem significati per formam baptismi, non attendi secundum communem nominum significationem, sed secundum id, ad quod significandum accommodata sunt nomina. Ad hoc enim aspiciendo, idem significatur per Christum implicite, quod per patrem & filium & spiritum sanctum, explicite. Secundo, auctoritate Ambrosij in primo libro de spiritu sancto, cap. 3. Vbi de forma baptismi loquens, loco filij ponit Christum, loco patris ponit, a quo unctus est Christus, & loco

Alexand. 3. Si quis puerum ter in aqua immerferit in nomine Patris & Filij & Spiritus sancti, amen, & non dixerit, Ego te baptizo in nomine Patris & Filij & Spiritus sancti amen, non est puer baptizatus.

AD TERTIVM dicendum, quod uerba quae proferuntur in formis sacramentorum, non pronuntiantur solum causa significandi, sed etiam causa efficiendi, in quantum habent efficaciam ab illo uerbo, per quod facta sunt omnia: & ideo conuenienter diriguntur non solum ad homines, non intelligentes, sed etiam ad creaturas insensibiles, ut cum dicitur, Exorcizo te creatura salis.

AD QVARTVM dicendum, quod plures simul non possunt unum baptizare: quia actus multiplicatur secundum multiplicationem agentium, si perfecte ab unoquoque agatur. Et sic si conuenirent duo, quorum unus esset mutus, qui non posset proferre uerba, & alius carens manibus, qui non posset exercere actum, non possunt ambo simul baptizare, uno dicente uerba, & alio exercente actum. Possunt autem, si necessitas exigit, plures simul baptizari: quia nullus eorum reciperet, nisi unum baptismum: sed tunc oportebit dicere, Ego baptizo uos: nec erit mutatio

E Spiritus sancti ponit, quo unctus est Christus. Ex qua doctrina clare habes, quod sufficit personas diuinas significare secundum Ambrosium ex actione, puta uinctioe, multo ergo magis sufficit significare illas ex generatione. Tertio, ex auctoritate generalis Concilij Florentini sub Eugenio Quarto, ubi institutionem

domini de forma baptismi, interpretati sunt patres inuocationem Trinitatis, & non limitauerunt se ad inuocationem Trinitatis per haec praesentia nomina, Pater & Filius & Spiritus sanctus: legimus enim ibi sic de forma baptismi, si ex primitus actus, qui per ipsum exercetur in infirmum, cum S. Trinitatis inuocatione, perficitur sacramentum. Quarto, ex communi ecclesiae confessione, fatemur enim omnes S. Trinitatem nos inuocare, laudare, confiteri etiam in iudicio, non solum actus nominibus utendo, sed etiam utendo equipollentibus, puta genitore, eo potente, genitor; ab ipso, & procedere ab utroque; donantur similibus. Quinto, ex acceptis casibus. Nam si quis diceret, Ego te baptizo in nomine Patris, Iesu Christi, & Spiritus sancti, procul dubio omnium sapientum iudicio perfectum esset sacramentum, ita quod non esset locus reiterationis: & tamen constat, quod uariatur significatum ex vi nominis, similiter si quis diceret, In nomine Patris & Filij & Spiritus paracliti, proculdubio eorundem iudicio, uerum esset baptismus: & tamen constat uariari ex vi nominis significatum: unde saluator instituens formam baptismi, in nomine patris & filij & spiritus sancti, non est intelligendus ad hanc uirtutem formae ad formalia significata ex vi nominum per haec nomina: sed ad significata illa, ad quae significanda haec nomina accommodata sunt.

AD QVINTVM dicendum, quod passio Christi, etsi sit principalis causa respectu ministri: est tamen causa instrumentalis respectu S. Trinitatis: & ideo potius commemoratur Trinitas, quam passio Christi.

AD SEXTVM dicendum, quod etsi sint tria nomina personalia trium personarum: est tamen nomen unum essentiale: uirtus autem diuina quae operatur in baptismo, ad essentiam pertinet: & ideo dicitur, in nomine, & non in nominibus.

AD SEPTIMVM dicendum, quod sicut aqua sumitur ad baptismum: quia eius usus est communior ad abluendum, ita ad significandum tres personas, in forma baptismi assumuntur illa nomina, quibus communius consueuerunt nominari persona in illa lingua: nec in alijs nominibus perficitur sacramentum.

Ad rationem autem allatam in oppositum: quia pater significat personam, genitor uero actum uocationalis, facile respondetur satisfaciendo, primo falsum esse, quod pater ex vi nominis significet personam plus quam genitor: quonia pater significat puram paternitatem in concreto: & similiter genitor puram generationem actiue in concreto: concretum autem utrobique est persona patris, de Trinitate loquendo: quae realiter & formaliter ex parte rei idem significatur, & relationi paternitatis & generationi actiue. Dicitur secundo, quod manifeste constat spiritus sancti nomen, nec proprietatem personalem, nec actum uocationalis, nec personam ex vi nominis significare, ut patet, ex eo quod spiritus sanctus, quam sanctus, quam totum conuenitum, ex vi nominis dicitur de essentia diuina: spiritus enim est Deus & auctoritas ergo uerba, ut ad litteram redeamus, quantum ex ratione litterae apparet, intelligenda sunt, quo ad perfectionem praecipui, & non quo ad perfectionem sacramenti absolute, ut sic lenius, quod in solis nominibus quae sunt in communiori usu, perficere tenemur sacramenta: ita quod in alijs sacramentum est imperfectum, non per defectum alicuius necessarii ad sacramentum: sed necessarii ad praecipuum sacramentum: hoc enim idem ratio litterae de communiori usui: communior enim & minus communis usus non uariat significationem nominis, ut de se patet. Si quis autem putat intelligenda haec uerba, ut sonant, dicat, ut sibi placeat.

Super

ARTICVLVS VI.

Vtrum in nomine Christi possit dari baptismus.

AD SEXTVM sic proceditur. Videtur, quod in nomine Christi possit dari baptismus. Sicut enim una est fides, ita est unum baptismus, ut dicitur Ephes. 4. sed Act. 8. dicitur, quod in nomine Christi baptizabantur uiri & mulieres, ergo etiam nunc potest dari baptismus in nomine Christi.

¶ 2 Præter Ambr. * dicit, si Christum dicas, & Patrem a quo unctus est, & ipsum, qui unctus est Filium, & Spiritum sanctum, quo unctus est, designasti: sed in nomine trinitatis potest fieri baptismus, ergo & in nomine Christi. ¶ 3 Præter Nicolaus Papa * ad consulta Bulgarorum respondens, dicit, qui in nomine sanctæ trinitatis, vel tantum in nomine Christi (sicut in Act. apostolorum legitur) baptizati sunt (unum quippe idemque est, ut sanctus ait Ambr.) rebaptizari non debent. Rebaptizaretur autem, si in hac forma baptizati, sacramentum baptismi non reciperent. ergo potest conferri baptismus in nomine Christi sub hac forma, ego te baptizo in nomine Christi.

SED CONTRA est, quod Pelagius Papa * scribit Gaudentio episcopo, si hi qui in locis dilectionis tuæ uicinis commorari dicuntur, se solummodo in nomine domini baptizatos fuisse contententur sine cuiuscumque dubitationis ambiguo, eos ad fidem catholicam uenientes, in sanctæ trinitatis nomine baptizabis. Didimus etiam dicit * in lib. de Spiritu sancto, licet quis possit existere mentis alienæ, qui ita baptizare conetur, ut unum de prædictis nominibus (scilicet trium personarum) prætermittat, tamen sine perfectione baptizabit.

RESPON. Dicendum, quod (sicut supra dictum est) sacramenta habent efficaciam ab institutione Christi. Et ideo si prætermittatur aliquid eorum, quæ Christus instituit circa aliquod sacramentum, efficaciam caret, nisi ex speciali dispensatione eius, qui uirtutem suam sacramentis non alligauit. Christus autem instituit sacramentum baptismi dari cum inuocatione trinitatis.

Et ideo quod dicitur deit ad plenam inuocationem Trinitatis, tollit integritatem baptismi. Nec obstat quod in nomine unius personæ intelligitur alia (sicut in nomine patris intelligitur

igitur Filius) aut quod ille qui nominat unam solam personam, potest habere rectam fidem de tribus, quia sicut ad sacramentum requiritur materia sensibilis, ita & forma sensibilis: unde non sufficit intellectus uel fides trinitatis ad perfectionem sacramenti, nisi sensibilibus uerbis trinitas exprimitur: unde & in baptismo Christi (ubi fuit origo sanctificationis nostri baptismi) affuit trinitas in sensibilibus signis, scilicet Pater in uoce, Filius in humana natura, Spiritus sanctus in columba.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod ex speciali Christi reuelatione Apostoli, in primitiua ecclesia in nomine Christi baptizabantur: ut nomen Christi (quod erat odiosum iudeis & gentilibus) honorabile redderetur per hoc, quod ad eius inuocationem spiritus sanctus dabatur in baptismo.

AD SECUNDVM dicendum, quod Ambr. assignat rationem, quare conuenienter talis dispensatio fieri potuit in primitiua ecclesia: quia scilicet in nomine Christi tota trinitas intelligitur. Et ideo seruabatur ad minus integritate intelligibili, forma, quam Christus tradidit in euangelio.

AD TERTIVM dicendum, quod Nicolaus Papa dictum suum confirmat ex duobus præmissis. Et ideo eius responsio patet, ex primis duobus solutionibus.

ARTICVLVS VII.

Vtrum immersio in aqua, sit de necessitate baptismi.

AD SEPTIMUM sic proceditur. Videtur, quod immersio in aqua sit de necessitate baptismi: ut enim dicitur Ephes. quarto, una fides, unum baptismus: sed apud multos communis modus baptizandi est per immersionem. ergo uidetur quod non possit esse baptismus sine immersione.

¶ 2 Præter Apostolus dicit Romano. 6. Quicumque baptizati sumus in Christo Iesu, in morte ipsius baptizati sumus: consepulti enim sumus cum illo per baptismum in mortem: sed hoc fit per immersionem. dicit enim Chrysost. * super illud Ioan. 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua & spiritu sancto, &c. Sicut in quodam sepulchro in aqua submergentibus nobis capita uetus homo sepelitur, & submersus deorsum occulat, deinde nouus rursus ascendit. ergo uidetur quod immersio sit de necessitate baptismi.

¶ 3 Præter. Si sine immersione totius corporis posset fieri baptismus, sequeretur quod pari ratione sufficeret, qualibet parte aqua perfunderetur: sed hoc uerum incoueniens: quia originale peccatum, contra quod precipue datur baptismus, non est in una tantum corporis parte. ergo uidetur

Tertia S. Thomæ.

etor uero conuictina ut hic patet, ille non idem de utraque questione iudicium habet, ille idem sentit de utraque eadem ratione: puta quia Christus nomen unius personæ est: & propterea non directe in littera respondit quaesito, puta baptismus in nomine Christi non potest dari, sed uniuersalem negatiuam pro responsione dedit, scilicet non potest baptismus dari omisso quocumque ad plenam inuocationem trinitatis requisito.

Super questio sexagesima sexta articulum septimum.

IN titulo sumitur immersio, ut distinguitur contra asperisionem & effusionem.

In corpore una conclusio est. Immersio non est de necessitate baptismi. Probatur: Ablutio corporis fieri potest per aquam, non solum per modum immersionis, sed et per modum asperisionis uel effusionis. ergo immersio non est de necessitate baptismi. Probatur consequentia: quia in baptismo assumitur aqua ad ablutionem corporis, quod probatur quia significat sic ablutionem iteriorem a peccatis. Processum cum multis auctoritatibus & adiunctis ad bonitatem doctrinæ, quia satis patet in littera, pertransleo.

Hom. 24. in Ioannē, post mediū to. 1.

4. di. 3. art. 4. q. 1.

Super questio sexagesima sexta articulum septimum.

Tullius clarus. In corpore unica est conclusio: Quicquid dicitur ad inuocationem plenam Trinitatis, tollit integritatem baptismi.

Probatur. Sacramentum habet efficaciam ab institutione Christi; ergo si prætermittatur aliquid eius, quæ Christus instituit circa sacramentum, tollitur efficaciam eius. ergo si prætermittatur plena inuocatio trinitatis in capitulo, tollitur integritas baptismi.

Et probatur hæc ultima conclusio, quia Christus instituit baptismum in nomine Patris & Filii & Spiritus sancti. Unde excludit Auctor responsionem dicentem, quod sufficit inuocare trinitatem implicite, uel quia in inuocatione unius personæ includitur alia, uel quia reuera fide interiori inuocantur omnes personæ, quamuis totaliter non explicentur omnes. Contra hanc responsionem arguit

Auctor, quia sacramentum sicut consistit ex materia sensibili, ita debet consistere ex forma sensibili, ac per hoc nec intellectus intelligens in una persona aliam, nec fides recta de omnibus personis supplet defectum formæ sensibilis. Et confirmatur ex baptismo Christi quoniam ibi tres personæ in forma sensibili apparuerunt.

Aduerte hic, hæc Auctoris uerba dicitur excludere rationes impertinentes ex 3. c. l. primi Ambrosii de Spiritu sancto, relata a Magistro sententiarum 3. dist. 4.

Aduerte secundo, tractari hic duas questiones tanquam una: altera siquidem questio est an baptismus, in quo omittitur inuocatio alicuius personæ trinitatis, sit uerus. Altera uero questio est, an baptismus celebratus in nomine Christi sit uerus. Et Magister siquidem sententiam separatum eas tractat. Au-

quod requiratur immersio ad baptismum, & non sufficiat sola aspersio.

SED CONTRA est, quod Heb. 10. dicitur. Accedamus cum uero corde in plenitudine fidei, asper si corda a conscientia mala, & abluti corpus aqua munda.

RESPON. Dicendum, quod aqua assumitur in sacramento baptismi, ad usum ablutionis corporalis, per quam significatur interior ablutio peccatorum. Ablutio autem fieri potest per aquam, non solum per modum immersionis, sed et per modum aspersiois uel effusionis. Et ideo quamuis tutius sit baptizare per modum immersionis (quia hoc habet communior usus) potest tamen fieri baptismus per modum aspersiois, uel etiam per modum effusionis, secundum illud Ezech. 36. effundam super uos aquam mundam: sicut beatus Laurentius legitur baptizasse: & hoc precipue propter necessitatem: uel quia est magna multitudo baptizandorum, ut patet Act. 2. & 4. ubi dicitur, quod crediderunt una die tria millia, & alia 5. millia. Quandoque autem potest imminere necessitas propter paucitatem aque, uel propter debilitatem ministrum, qui non potest sustentare baptizandum: uel propter debilitatem baptizandi, cui posset imminere periculum mortis ex immersione. & ideo dicendum est, quod immersio non est de necessitate baptismi.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod ea quae sunt per accidens, non uariant substantiam rei. Per se autem requiritur ad baptismum corporalis ablutio per aquam; unde & baptismus lauacrum nominatur, secundum illud Eph. 5. Mundans eam lauacro aquae in uerbo uitae. Sed quod fiat ablutio hoc uel illo modo, accidit baptismo: & ideo talis diuersitas non tollit unitatem baptismi.

AD SECUNDUM dicendum, quod in immersione expressius representatur figura sepulturae Christi, & ideo hic modus baptizandi est communior, & laudabilior: sed in aliis modis baptizandi representatur aliquo modo, licet non ita expresse: nam quocumque modo fiat ablutio, corpus hominis, uel aliqua pars eius, aqua supponitur, sicut corpus Christi sub terra fuit positum.

AD TERTIUM dicendum, quod principalis pars corporis, precipue quantum ad exteriora membra, est caput in quo uigent omnes sensus, & interiores & exteriores. Et ideo, si totum corpus aqua non possit perfundi propter aquae paucitatem, uel propter aliquam aliam causam, oportet caput perfundere: in quo manifestatur principium animalis uitae. Et licet per membra, quae generationi deseruiunt, peccatum originale traducatur, non tamen sunt membra illa potius aspergenda, quam caput, quia per baptismum non tollitur transmissio originalis in prolem per actum generationis, sed liberatur anima a macula, & reatu peccati, quod incurrit. Et ideo debet precipue lauari illa pars corporis, in qua manifestantur opera animae. In ueteri autem lege remedium contra originale peccatum, institutum erat in membro generationis: quia adhuc ille, per quem originale erat amouendum, nasciturus erat ex semine Abrahae: cuius fidem circumcisio significabat, ut dicitur Rom. 4.

de necessitate baptismi. Dicit enim Augustinus in quodam sermone de Symbolo ad baptizatos, Recte tertio mersi estis, quia accepistis baptismum in nomine sanctae Trinitatis: recte tertio mersi estis, quia accepistis baptismum in nomine Iesu Christi, qui tertia die resurrexit a mortuis, illa enim tertio repetita immersio, typum domine exprimit sepulturae, per quam Christo consepulti estis in baptismo: sed utrumque uidetur ad necessitatem baptismi pertinere, scilicet & quod significetur in baptismo Trinitas personarum, & quod fiat configuratio ad sepulturam Christi, ergo uidetur quod trina immersio sit de necessitate baptismi.

¶ 2 Praterea. Sacramenta ex mandato Christi efficaciam habent: sed trina immersio est ex mandato Christi: scribit enim Pelagius Papa * Gaudentio episcopo, euangelicum preceptum ipso Domino Deo, & saluatore nostro Iesu Christo tradente, nos admonet, in nomine Trinitatis trina immersione sanctum baptismum unicuique tribuere, ergo sicut baptizare in nomine Trinitatis, est de necessitate baptismi, ita etiam baptizare trina immersione, uidetur esse de necessitate baptismi.

¶ 3 Prater. Si trina immersio non sit de necessitate baptismi, ergo ad primam immersionem aliquis baptismi consequitur sacramentum. Si ergo addatur secunda uel tertia, uidetur, quod secundum uel tertio baptizetur, quod est inconueniens. non ergo una immersio sufficit ad sacramentum baptismi, sed trina immersio uidetur esse de necessitate ipsius.

SED CONTRA est, quod Gregorius dicit scribens * Leandro episcopo, Reprehensibile esse nullatenus potest, infantem in baptismo uel tertio, uel semel immergere, quoniam & in tribus immersionibus personarum Trinitas, & una potest diuinitatis singularitas designari.

RESPON. Dicendum, quod (sicut prius dictum est) ad baptismum per se requiritur ablutio aquae, quae est de necessitate sacramenti, modus autem ablutionis per accidens se habet ad sacramentum. Et ideo, sicut ex praedicta auctoritate Gregorius patet, quantum est de se, utrumque licite fieri potest. & semel & ter immergere: quia unica immersione significatur unitas mortis Christi & unitas deitatis. per trina autem immersionem

to, quantum ad necessitatem sacramenti, secundo respondet quae sit, quantum ad necessitatem mandati ecclesiastici.

¶ Quod ad primum unica conclusio est: utrumque licite fieri potest, scilicet & semel & ter immergere. Probatur tripliciter. Primo ratione: Ad baptismum per se requiritur ablutio, per accidens autem modus ablutionis, ergo, secundo auctoritate Gregorius ex significatione, tam unice quam trine immersionis.

¶ Quod ad secundum uariata ponitur & mutata ecclesiae in iudicio diuersis temporibus diuersis ex causis, & tandem infert grauis peccare, qui nunc non seruant trinitatem immersionem. ubi scito, quod licet hodie, qui baptizantur in fontibus, immergantur, & forte ter: hi tamen qui baptizantur in domibus, per modum effusionis baptizantur. Et per perea nullum peccatum committere uidentur, quia non immergunt, cum nec semel immergat abique peccato.

¶ In responsione ad tertium, dubium occurrit, an trina immersione intenta a ministro, si aliqua omitteretur, sit uerus baptismus. Et est ratio dubii, quoniam si trina immersio intendatur, baptismus non perficitur in prima immersione, ut Auctor explicat in articulo quarto tertiae distinctionis quartae sententiae. Huius autem oppositum uidetur ex eo, quod humilimo di intentione ministri non addit necessitatem nouae immersionis post primam.

¶ Ad hoc dicitur, quod quia intentio ministri fundatur super ritum ecclesiae, eadem est intentio ministri intendentis exercere trinam immersionem, & ecclesiae instituentis illam, constat autem quod ecclesia instituit trinam immersionem, non ut substantiale sacramenti, sed ut ceremoniale eiusdem, quoniam non nisi ad significandum uel Trinitatem personarum, uel

ARTICVLVS VIII.

Utrum trina immersio sit de necessitate baptismi.

AD OCTAVVM sic procedit. Videtur, quod trina immersio sit

Super quaest. sexagesimaseptima articulum octauum.

Titulus clarus est. In corpore articuli duo sunt primo, respondet quasi

q. dist. 3. ar. 4. q. 2. & 3. & dist. 2. q. 1. ar. 1. q. 3. cor.

Reb. sub. cau. 1. 1. 1.

De consil. 4. cap. 1. 1. 1.

Li. i. epi. 4. mc. Alios Leo narde.

Art. 1. 1. 1.

In argu. contra.

q. 1. 59. ar.

triduum sepulture, illam instituit. intentio ergo ministrum ad trinum immersionem ferat, non ut ad rem necessariam sacramentum, sed ut ad ceremoniam eiusdem, omisso autem ceremonie non tollit ritatem baptismi. Et propterea si ex incuria aut casu alio minister intendens trinum immersionem, potest proferre verba forme ante secundam aut tertiam immersionem. baptismus perfectus est: & que non est facta in medio durantiis verbis superflue post adit. Sicut quoniam non esset amplius baptismi pars.

significat triduum sepulture Christi, & etiam trinitas personarum: sed diversis ex causis secundum ordinationem ecclesie, quandoque institutus est unus modus, quandoque alius: quia enim a principio nascentis ecclesie, quidam de Trinitate male sentiebant, Christum purum hominem esse aestimantes, nec dici filium Dei & Deum nisi propter meritum eius, quod precipue fuit in morte, ideo non baptizabant in nomine Trinitatis, sed in commemoratione mortis Christi, & una immersione, quod reprobatum fuit in primitiva ecclesia. unde in canonicis apostolorum legitur, si quis presbyter aut episcopus non trinam immersionem unius ministerii, sed semel mergat in baptismate, quod dari a qui busdam dicitur in morte Domini, deponatur: non enim nobis dixit Dominus, in morte mea baptizate, sed in nomine Patris & Filii & Spiritus sancti. Postmodum vero inolevit quorundam schismaticorum & hereticorum error, homines rebaptizantium: sicut de Donatistis Augustinus narrat super Ioan. Et ideo in detestationem erroris eorum, fuit statutum in Concilio Toletano, quod fieret una sola immersio: ubi sic legitur, Propter vitandam schismatis scandalum, vel heretici dogmatis usum, simplam teneamus baptismi immersionem: sed cessante tali causa communiter observatur in baptismis trina immersio. Et ideo grauius peccaret aliter baptizans, quasi ritum ecclesie non obseruans, nihilominus tamen esset baptismus.

A cessitate sacramenti. AD SECUNDUM dicendum, quod Pelagius Papa intelligit trinam immersionem esse de mandato Christi in suo simili: in hoc scilicet quod Christus precepit baptizari in nomine Patris & Filii & Spiritus sancti: non tamen est similis ratio de forma, & de usu materia, ut dictum est.* AD TERTIUM dicendum, quod (sicut supra dictum est) intentio requiritur ad baptismum, & ideo ex intentione ministri ecclesie, qui intendit unum baptismum dare trina immersione, efficitur unum baptismum: unde Hieronimus dicit super epistolam ad Philipp. Licet ter baptizetur, id est immergatur, propter mysterium Trinitatis, tamen unum baptismum reputatur: si vero intenderet ad unam quamque immersionem unum baptismum dare, ad singulas immersiones repetens verba forme peccaret, quantum in se est, pluries baptizans.

sumuntur, & sola separatio ab aliis partibus, illi vel illis rationem totius largitur, ut accidit in diuisione continui permanentis. Ministro ergo intendente trinam immersionem, quamdiu immersiones seu earum partes habent rationem partium baptismi ex parte materia, hoc est ablutionis, non perficitur baptismus, sed si pars aliqua forte retinetur rationem totius ex hoc, quod in ea finiretur prolatio forme, undecumque hoc accidat, ablutio baptismalis perfecta est. Peccat tamen minister, praeueniens secundam aut tertiam immersionem prolatione uerborum late gra: tamquam omittas aliqua immersionem.

Loco citato in arg.

In fol. prae.

q. 64. ar. 8.

In com. ca. 4. ad Eph. super illud, una fides, una baptisma, etc. referuntur de conf. d. 2. c. Eod. modo.

Super quatio. sexagesima sexta articulum nonum.

In titulo tam huius, quam trium sequentium articulo, & similiter in omnibus his, que in illis continentur, nihil aliud scribendum occurrit, nisi quod Scotus in 4. sententia distincti. 6. duas rationes in litera noni articuli, scilicet secundam & tertiam arguit. Secundam quidem: quia in morte Christi baptizati sumus, dicit non concludere quia poenitentia uirtutem quoque habet a passione Christi, & tamen est iterabilis. Tertiam uero, quia imprimi characterem in debilem, dicit probare per manifestum: quoniam a principio institutio nis baptismi manifestum fuit, quod non licuit iterare ipsum, & character erat occultus.

4. dist. q. 2. r. 1. q. 1. & 4. c. 6. tra. 59. an. & c. 70. & 71. Et lo. 3. & c. p. act. 4. dec. 2.

In com. 1. Ne. ca. can. 9.

In can. 4. & 5. de consec. verbis superflue post adit. Sicut quoniam non esset amplius baptismi pars.

In can. 1. 9. de consec. verbis ad alter. Sicut quoniam non esset amplius baptismi pars.

In can. 7. de consec. verbis ad alter. Sicut quoniam non esset amplius baptismi pars.

In can. 1. de consec. verbis ad alter. Sicut quoniam non esset amplius baptismi pars.

In can. 1. de consec. verbis ad alter. Sicut quoniam non esset amplius baptismi pars.

q. p. r. e. a. r. j

Ad secundum dici tur, quod si Auctor reprehendendus est, oportet quoque repete hendere synodu florensam sub Eugenio III. dicentem, Tria sunt, baptismus, confirmatio, & ordo quae characterem, id est, spirituale signum, imprimunt in anima indelebile: un in eadem persona non reiterantur. Licet ergo ex posterius manifestis rationem reddere eorum, quae prius tempore nota fuerit: de multis enim conclusionibus nouis apud p. r. e. o. s. posteriores adinuenitur propter quid.

Tr. 2. in 1. an. re. med. r. 9

dicit super illud Ioa. 3. Numquid potest in ventrem matris suae iterato introire, & renasci? Sic tu, inquit intellige natiuitatem spiritus, quomodo intellexit Nicodemus natiuitatem carnis: quomodo enim uteris non potest repeti, sic nec baptismus: secundo, quia in morte Christi baptizamur, per quam morimur peccato, & resurgimus in nouitatem uitae. Christus autem semel tantum mortuus est, & ideo baptismus iterari non debet: propter quod Hebraei sexto contra quosdam rebaptizari uolentes dicitur, Rursus crucifigentes sibi metipsis filium Dei, ubi glossa dicit, *una Christi mors, unum baptismum consecrauit: tertio, quia baptismus imprimit characterem, qui est indelebilis, & cum quadam consecratione datur: unde sicut aliae consecrationes non iterantur in ecclesia, ita nec baptismus. Et hoc est quod Augustinus dicit in secundo contra epistolam Parmeniani, quod character militaris non reperitur, & quod non minus haeret sacramentum Christi, quam corporalis haec nota, cum uideamus nec apostatas carere baptismate, quibus utique per poenitentiam rediuntibus, non restituitur: quarto, quia baptismus principaliter datur contra originale peccatum: & ideo sicut originale peccatum non iteratur, ita etiam nec baptismus iteratur: quia, ut dicitur Romano quinto. Sicut per unius delictum, in omnes homines in condemnationem, sic per unius iustitiam, in omnes homines in iustificationem uitae.

61. ord. sup. illud. Reno. uari rursus ad poenitentiam.

Tr. 2. in 1. an. re. med. r. 9

Tr. 2. in 1. an. re. med. r. 9

Tr. 2. in 1. an. re. med. r. 9

Tr. 2. in 1. an. re. med. r. 9

Tr. 2. in 1. an. re. med. r. 9

Tr. 2. in 1. an. re. med. r. 9

Tr. 2. in 1. an. re. med. r. 9

In epist. 9. e. pi. 6. paul. a. priu. alias q. d. inio seu quiritio.

sacramentum quam baptismus, ut supra dictum est: sed sacramentum eucharisticum iteratur: ergo uidetur quod multo magis baptismus possit iterari.

SED CONTRA est, quod dicitur Ephes. 4. Vna fides, unum baptismum.

RESPON. Dicendum, quod baptismus iterari non potest. Primo quidem, quia baptismus est quaedam spiritualis regeneratio: prout scilicet aliquis moritur ueteri uitae, & incipit nouam uitam agere: unde dicitur Io. 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei: unius autem non est nisi una regeneratio: & ideo non potest baptismus iterari, sicut nec carnalis generatio: unde Augu. *

F sunt Bonosiani & Cataphrygae (qui scilicet idem sentiebant cum Paulianis: quia & illi Christum Deum non credunt, existimantes, ipsum scilicet esse purum hominem; & isti scilicet Cataphrygae; Spiritum sanctum per uerbo sensu esse purum hominem Montanum (scilicet credunt) tales cum ad sanctam ecclesiam ueniunt, baptizentur, quia baptismum non fuit, quod in errore positi, sanctae Trinitatis nomine minime perceperunt: sed (sicut in regulis ecclesiasticis dicitur) si qui apti illos haereticos baptizati sunt, qui in sanctae Trinitatis confessione baptizabant, & ueniunt ad catholicam fidem, recipiantur ut baptizati.

AD QVARTVM dicendum, quod sicut dicit Decretum Alexandri III. De quibus dubium est an baptizati fuerint baptizentur. his uerbis praemissis, Si baptizatus es, ego non te baptizo: sed si nondum baptizatus es, ego te baptizo, &c. non enim uidetur iterari quod ueliter esse factum.

AD QVINTVM dicendum, quod utrumque sacramentum, scilicet baptismus, & eucharistia est representatiuum dominicae mortis & passionis: aliter tamen & aliter. Nam in baptismum commemoratur mors Christi, in quantum homo Christo commoritur & in nouam uitam regeneratur: sed in sacramento eucharistiae commemoratur mors Christi, in quantum ipse Christus passus exhibetur nobis, quasi paschale continentium, secundum illud I. Corinth. 3. Pascha nostrum immolatus est Christus, itaque epulemur. Et quia homo semel nascitur, multotiens autem cibus, semel tantum datur baptismus, multotiens autem eucharistia.

ARTICVLVS X.

Utrum ritus, quo ecclesia in baptizando utitur, sit conueniens.

AD DECIMUM sic proceditur. Videtur, quod non sit conueniens ritus, quo ecclesia utitur in baptizando. Ut enim dicit Chrysostomus, nunquam aqua baptismi purgare peccata credentium possent, nisi tactu dominici corporis sanctificata fuissent. Hoc autem factum fuit in baptismum Christi, qui celebratur in festo Epiphaniae: ergo magis deberet celebrari sollemnis baptismus in festo Epiphaniae, quam in vigilia Paschae, & in vigilia Pentecostes.

Prat. Ad idem sacramentum non uidetur pertinere diuersarum materialium usus: sed ad baptismum pertinet ablutio aquae. Inconuenienter igitur ille qui baptizat, bis inungit oleo sancto, primum in pectore, deinde inter scapulas, & tertio chrismate in vertice.

Prat. In Christo Iesu non est masculus & femina, barbarus & scythia, & eadem ratione nec aliqua alia huiusmodi differentia. Multo igitur minus diuersitas uestium aliquid operatur in fide Christi: inconuenienter igitur baptizatis traditur candida uestis.

Prat. Sine huiusmodi obseruantijs potest baptismus celebrari. Haec igitur quae dicta sunt, uidentur esse superflua, & ita inconuenienter ab ecclesia instituta esse in ritu baptismi.

SED CONTRA est, quod ecclesia regitur Spiritu sancto, qui nihil inordinatum operatur.

RESPON. Dicendum, quod in sacramento baptismi aliquid agitur, quod est de necessitate sacramenti, & aliquid est, quod ad quamdam solennitatem sacramenti pertinet. De necessitate quidem sacramenti est forma, quae designat principale causam sacramenti, & minister, qui est causa instrumentalis, & usus materiae, scilicet ablutio

De eccles. dogm. c. 10. in 1. an.

De baptiz. c. 1. de quib. dicit. d. 2. d. 2. d. 2. d. 2.

De baptiz. c. 1. de quib. dicit. d. 2. d. 2. d. 2. d. 2.

De baptiz. c. 1. de quib. dicit. d. 2. d. 2. d. 2. d. 2.

De baptiz. c. 1. de quib. dicit. d. 2. d. 2. d. 2. d. 2.

De baptiz. c. 1. de quib. dicit. d. 2. d. 2. d. 2. d. 2.

De baptiz. c. 1. de quib. dicit. d. 2. d. 2. d. 2. d. 2.

De baptiz. c. 1. de quib. dicit. d. 2. d. 2. d. 2. d. 2.

De baptiz. c. 1. de quib. dicit. d. 2. d. 2. d. 2. d. 2.

De baptiz. c. 1. de quib. dicit. d. 2. d. 2. d. 2. d. 2.

De baptiz. c. 1. de quib. dicit. d. 2. d. 2. d. 2. d. 2.

De baptiz. c. 1. de quib. dicit. d. 2. d. 2. d. 2. d. 2.

De baptiz. c. 1. de quib. dicit. d. 2. d. 2. d. 2. d. 2.

l. 4. orb. fi. c. 10. a. med.

Ad III. dicendum, qd Damasc. * ponit quedam baptismata figuralia, sicut diluuii, quod fuit signu nostri baptismi, quantum ad saluationem fidelium in ecclesia, sicut tunc paucae animae saluae factae sunt in arca, ut dicitur i. Petri. 3. ponit etiam transitum maris Rubri, qui significat nostru baptismum, quantum ad liberationem a seruitute peccati: unde & apostolus dicit i. Cor. 10. quod omnes baptizati sunt in nube & in mari; ponit etiam ablutiones diuersas, quae fiebant in ueteri lege praefigurantes nostrum baptismum, quantum ad purgationem peccatorum; ponit etiam baptismum Ioannis, qui fuit pparatorius ad nostrum baptismum.

ARTICVLVS XII.

Vtrum baptismus sanguinis sit potissimus inter alia baptismata.

4. dist. 4. q. 1. art. 3. q. 4. & Heb. 6. co. 3. fi.

AD DUODECIMVM sic proceditur. Videtur, quod baptismus sanguinis non sit potissim⁹ inter tria praedicta baptismata. Baptismus enim aquae imprimi characterē: quod quidem baptismus sanguinis non facit. ergo baptismus sanguinis non est potior, quam baptismus aquae.

¶ 2 Prae. Baptismus sanguinis non ualet sine baptismis flaminis, qui est per charitatem: dicitur enim i. ad Cor. 13. si tradidero corpus meum ita, ut ardeam, charitatem autē non habuero, nihil mihi prodest: sed baptismus flaminis ualet sine baptismis sanguinis. non enim soli martyres saluantur, ergo baptismus sanguinis non est potissimus.

¶ 3 Prae. Sicut baptismus aquae habet efficaciam a passione Christi (cui secundum praedicta respondet baptismus sanguinis) ita passio Christi efficaciam habet a Spiritu sancto, secundum illud Hebraeo. nō. Sanguis Christi, qui per Spiritum sanctum obtulit semetipsum pro nobis, emundabit conscientiam nostram ab operibus mortuis, & cetera. ergo baptismus flaminis potior est, quam baptismus sanguinis. non ergo baptismus sanguinis est potissimus.

Utrum in li. de ecc. dog. c. 74. tom. 3.

SED CONTRA est, quod Augustinus* ad Fortunatum, loquens de comparatione baptismatum, dicit, baptizatus confitetur fidem suam coram sacerdote, martyr coram persecutore: ille post confessionem aspergitur aqua, hic sanguine: ille per impositionem manus pontificis recipit Spiritum sanctum: hic templum efficitur Spiritus sancti.

RESPON. Dicendum, quod (sicut dictum est*) effusio sanguinis pro Christo, & operatio interior Spiritus sancti, dicuntur baptismata, in quantum efficiunt effectum baptismi aquae.

Art. praeced.

Art. praeced.

Baptismus autem aquae efficaciam habet a passione Christi, & a Spiritu sancto, ut dictum est, * quae quidem duae causae operantur in quolibet horum trium baptismatum, excellentissime tamen in baptismis sanguinis: nam passio Christi operatur quidem in baptismis aquae, per quandam figuralem representationem: in baptismis autem flaminis uel poenitentiae, per quandam affectionem: sed in baptismis sanguinis, per imitationem operis: similiter etiam uirtus Spiritus sancti operatur in baptismis aquae, per quandam uirtutem latentem: in baptismis autem poenitentiae, per cordis commotionem, sed in baptismis sanguinis, per potissimum dilectionis, secundum illud Ioannis decimoquinto. Maiorem hac dilectionem nemo habet, quam ut animam suam ponat

F quis pro amicis suis.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod character est res, & sacramentum: non autem dicimus quod baptismus sanguinis, praeminentiam habeat secundum rationem sacramenti: sed quantum ad sacramenti effectum.

AD SECVNDVM dicendū, qd effusio sanguinis non habet rationem baptismi, si sit sine charitate. ex quo patet, quod baptismus sanguinis includit baptismum flaminis, & non e conuerso: unde * ex hoc ipso probatur perfectior.

AD TERTIVM dicendum, qd baptismus sanguinis praeminentiam habet, non solum ex parte passionis Christi, sed etiam ex parte Spiritus sancti, ut dictum est. *

G

QVAESTIO LXVII.

Super quest. lxxij. artic. primum.

De ministris, per quos traditur baptismi sacramentum, in octo articulis diuisa.

Titulus clarus est in corpore omnia clara sunt. Dubium tamen unum relictum, quo pacto uerum sit, diaconus non conuenire praedicandi & baptizandi officium, cum in diaconorum ordinatione expresse dicitur, Diaconum oportet ministrare ad altare, baptizare & praedicare: ex quo loco habetur argumentum, & contra rationem Auctoris, & contra conclusionem: Contra rationem quidem; quia dum hic exponitur, ministrare diaconi respicere altare, apparet diaconos non nisi ut ministros se habere ad altare: sed respectu aliorum actuum (puta praedicandi & baptizandi) non potest inferri qd ministraliter tantum de feruiant. Contra conclusionem est autem, quia expresse attribuitur sibi & baptizare, & praedicare.

DEINDE considerandum est de ministris, per quos traditur sacramentum baptismi.

Et Circa hoc quaeruntur octo.

¶ Primo, Vtrum ad diaconum pertineat baptizare.

¶ Secundo, Vtrum pertineat ad presbyterum, uel solū ad episcopum.

¶ Tertio, vtrum laicus possit sacramentum baptismi conferre.

¶ Quarto, Vtrum hoc possit facere mulier.

¶ Quinto, Vtrum non baptizatus possit baptizare.

¶ Sexto, Vtrum plures possint simul baptizare unum & eundem.

¶ Septimo, Vtrum necesse sit aliquem esse, qui baptizatum de sacro fonte recipiat.

¶ Octauo, Vtrum suscipiens aliquem de sacro fonte, obligetur ad eius instructionem.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum officium diaconi pertineat baptizare.

AD PRIMVM sic proceditur. Videtur, quod ad officium diaconi pertineat baptizare: simul enim iungitur a Domino officium praedicandi euangeliū & baptizandi, sicut illud Matth. 10. Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos, &c. sed ad officium diaconi pertinet euangelizare. ergo uidetur quod etiam ad officium diaconi pertineat baptizare.

¶ 2 Prae. Secundum Dionys. 1. 3. cap. eccle. hier. purgare pertinet ad officium diaconi: sed purgatio a peccatis maxime fit per baptismum secundum illud Eph. 5. Mundans eam lauacro aquae in uerbo uitae

Titulus clarus est in corpore omnia clara sunt. Dubium tamen unum relictum, quo pacto uerum sit, diaconus non conuenire praedicandi & baptizandi officium, cum in diaconorum ordinatione expresse dicitur, Diaconum oportet ministrare ad altare, baptizare & praedicare: ex quo loco habetur argumentum, & contra rationem Auctoris, & contra conclusionem: Contra rationem quidem; quia dum hic exponitur, ministrare diaconi respicere altare, apparet diaconos non nisi ut ministros se habere ad altare: sed respectu aliorum actuum (puta praedicandi & baptizandi) non potest inferri qd ministraliter tantum de feruiant. Contra conclusionem est autem, quia expresse attribuitur sibi & baptizare, & praedicare.

Ad hoc dicitur, qd utrumque uerum est diuersimode intelligendo. Nam ad diaconos spectat & baptizare, & praedicare ex impositione, hoc est si ab episcopo, sicut presbytero sibi imponatur, ut Pelagius dicit de consecratione dist. 4. cap. diacones. Non spectat autem ad diaconos praedicare, aut baptizare ex officio, ut in c. constat. de consecr. dist. 4. dicitur. Rō quoq; litterae solida consistit, fundata super officio diaconi absolute: ex quo officium eius est ministrare, inferunt rationabiliter, qd si actus superiorum se imitet, non nisi ministralia.

Ad hoc dicitur, qd utrumque uerum est diuersimode intelligendo. Nam ad diaconos spectat & baptizare, & praedicare ex impositione, hoc est si ab episcopo, sicut presbytero sibi imponatur, ut Pelagius dicit de consecratione dist. 4. cap. diacones. Non spectat autem ad diaconos praedicare, aut baptizare ex officio, ut in c. constat. de consecr. dist. 4. dicitur. Rō quoq; litterae solida consistit, fundata super officio diaconi absolute: ex quo officium eius est ministrare, inferunt rationabiliter, qd si actus superiorum se imitet, non nisi ministralia.

Ad hoc dicitur, qd utrumque uerum est diuersimode intelligendo. Nam ad diaconos spectat & baptizare, & praedicare ex impositione, hoc est si ab episcopo, sicut presbytero sibi imponatur, ut Pelagius dicit de consecratione dist. 4. cap. diacones. Non spectat autem ad diaconos praedicare, aut baptizare ex officio, ut in c. constat. de consecr. dist. 4. dicitur. Rō quoq; litterae solida consistit, fundata super officio diaconi absolute: ex quo officium eius est ministrare, inferunt rationabiliter, qd si actus superiorum se imitet, non nisi ministralia.

Ad hoc dicitur, qd utrumque uerum est diuersimode intelligendo. Nam ad diaconos spectat & baptizare, & praedicare ex impositione, hoc est si ab episcopo, sicut presbytero sibi imponatur, ut Pelagius dicit de consecratione dist. 4. cap. diacones. Non spectat autem ad diaconos praedicare, aut baptizare ex officio, ut in c. constat. de consecr. dist. 4. dicitur. Rō quoq; litterae solida consistit, fundata super officio diaconi absolute: ex quo officium eius est ministrare, inferunt rationabiliter, qd si actus superiorum se imitet, non nisi ministralia.

Ad hoc dicitur, qd utrumque uerum est diuersimode intelligendo. Nam ad diaconos spectat & baptizare, & praedicare ex impositione, hoc est si ab episcopo, sicut presbytero sibi imponatur, ut Pelagius dicit de consecratione dist. 4. cap. diacones. Non spectat autem ad diaconos praedicare, aut baptizare ex officio, ut in c. constat. de consecr. dist. 4. dicitur. Rō quoq; litterae solida consistit, fundata super officio diaconi absolute: ex quo officium eius est ministrare, inferunt rationabiliter, qd si actus superiorum se imitet, non nisi ministralia.

Ad hoc dicitur, qd utrumque uerum est diuersimode intelligendo. Nam ad diaconos spectat & baptizare, & praedicare ex impositione, hoc est si ab episcopo, sicut presbytero sibi imponatur, ut Pelagius dicit de consecratione dist. 4. cap. diacones. Non spectat autem ad diaconos praedicare, aut baptizare ex officio, ut in c. constat. de consecr. dist. 4. dicitur. Rō quoq; litterae solida consistit, fundata super officio diaconi absolute: ex quo officium eius est ministrare, inferunt rationabiliter, qd si actus superiorum se imitet, non nisi ministralia.

Ad hoc dicitur, qd utrumque uerum est diuersimode intelligendo. Nam ad diaconos spectat & baptizare, & praedicare ex impositione, hoc est si ab episcopo, sicut presbytero sibi imponatur, ut Pelagius dicit de consecratione dist. 4. cap. diacones. Non spectat autem ad diaconos praedicare, aut baptizare ex officio, ut in c. constat. de consecr. dist. 4. dicitur. Rō quoq; litterae solida consistit, fundata super officio diaconi absolute: ex quo officium eius est ministrare, inferunt rationabiliter, qd si actus superiorum se imitet, non nisi ministralia.

Ad hoc dicitur, qd utrumque uerum est diuersimode intelligendo. Nam ad diaconos spectat & baptizare, & praedicare ex impositione, hoc est si ab episcopo, sicut presbytero sibi imponatur, ut Pelagius dicit de consecratione dist. 4. cap. diacones. Non spectat autem ad diaconos praedicare, aut baptizare ex officio, ut in c. constat. de consecr. dist. 4. dicitur. Rō quoq; litterae solida consistit, fundata super officio diaconi absolute: ex quo officium eius est ministrare, inferunt rationabiliter, qd si actus superiorum se imitet, non nisi ministralia.

Ad hoc dicitur, qd utrumque uerum est diuersimode intelligendo. Nam ad diaconos spectat & baptizare, & praedicare ex impositione, hoc est si ab episcopo, sicut presbytero sibi imponatur, ut Pelagius dicit de consecratione dist. 4. cap. diacones. Non spectat autem ad diaconos praedicare, aut baptizare ex officio, ut in c. constat. de consecr. dist. 4. dicitur. Rō quoq; litterae solida consistit, fundata super officio diaconi absolute: ex quo officium eius est ministrare, inferunt rationabiliter, qd si actus superiorum se imitet, non nisi ministralia.